

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΩΝ ΕΡΕΥΝΩΝ

**ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ
ΙΣΤΟΡΙΚΟΦΙΛΟΣΟΦΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ
ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Α. ΠΙΕΡΡΗΣ**

**ΚΥΚΛΟΣ ΚΕ'
ΠΕΡΙΟΔΟΣ 2011 - 2012**

ΑΝΘΡΩΠΟΓΟΝΙΑ

Φυσική Ιστορία του Ανθρώπου

Ή

Ανθρώπινη Φύση και Ανέλιξη

(από τις Δυναμερές Πρωταρχές
μέχρι την Ακμή της Τελειότητας)

Το 22ο τακτικό Σεμινάριο του φετινού ΚΕ' Κύκλου θα πραγματοποιηθεί την Πέμπτη 24 Μαΐου του Σωτήριου και Αναγεννητικού έτους 2012 της Δημιουργικής Καταστροφής, στις 8.30 το βράδυ. Είναι το πέμπτο του Δ' και τελευταίου μέρους του Κύκλου της Ανθρωπογονίας, του μέρους όπου ασχολούμαστε ειδικότερα με την γέννηση και την εξέλιξη της φιλοσοφικής σκέψης τον 6ο και 5ο αιώνα π. Χ. Στις τρεις τελευταίες συναντήσεις μας αφιερώσαμε κατά το πλείστον τον χρόνο μας για να μελετήσουμε την παρούσα κατάσταση της χώρας και τις τρέχουσες πολιτικές και οικονομικές εξελίξεις. Πρώτον γιατί προφανής είναι η ανάγκη φιλοσοφικής θεώρησης,

εύρεσης δηλαδή ενός σταθερού πόλου και κριτηρίου βαθύτερης κατανόησης των πραγμάτων και χάραξης συνολικής, αποτελεσματικής στρατηγικής αντιμετώπισης της τερματικής κρίσης του ΝεοΕλληνισμού. Και δεύτερον γιατί μόνιμη επωδός των αναλύσεών μου είναι ότι ο κλασσικός Λόγος του Όντος δεν είναι μουσειακό έκθεμα αλλά πραγματιστικό εργαλείο σκέψης και πράξης διαχρονικής και καθολικής σημασίας.

Θα επανέλθουμε σ αυτήν την άμεση πραγματικότητα και αυτή την Πέμπτη, αλλά ταυτόχρονα θα προχωρήσουμε την μόνιμη θεματική μας, εξηγώντας το νόημα της ανάδυσης του λόγου από το πνεύμα του Μυστηρίου, την γέφυρα που διευκόλυνε την ανάδυση αυτή της έννοιας από το σύμβολο, την συνοδεύσασα και επακολουθήσασα την ανάδυση αλληλεπίδραση θρησκευτικότητας και φιλοσοφικής σκέψης, και την ανάδειξη της αλληγορίας σε μέθοδο εναρμονισμού της ικανοποίησης των δύο αυτών απαιτήσεων, για το ιερό και για το νοητό.

Τίτλος για αυτήν την ανακεφαλαίωση θα είναι:

Μύθος - Σύμβολο – Έννοια – Αλληγορία

και

Τραγωδία

Επίσης θα αρχίσουμε την συζήτηση της πρώτης φιλοσοφικής διάρθρωσης και αντιπαράθεσης.

Τίτλος αυτής της θεματικής του Σεμιναρίου είναι:

Το Ιωνικό Τρίγωνο: Μίλητος – Σάμος – Έφεσος.

(Ιωνική φιλοσοφία – Πυθαγόρεια Μαθηματική

Μεταφυσική – Η Σύνθεση του Ηρακλείτου).

ΣΤΟΙΧΕΙΩΣΙΣ ΟΝΤΟΛΟΓΙΚΗ ΤΗΣ ΑΠΟΛΥΤΗΣ ΑΝΤΙΦΑΣΗΣ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΣΜΟΥ

Το Είναι είναι το απόλυτο δεδομένο. Το Είναι προϋποθέτει το Ον που είναι. Στην πρόταση «Το Ον είναι» συμπεριλαμβάνεται άπασα η αλήθεια της Μεταφυσικής εν σπέρματι. Το ότι το ον είναι, είναι η απόλυτη οντολογική αναγκαιότητα.

Η ουσία του όντος είναι να είναι, να υπάρχει. Δεν θα μπορούσε να είναι τίποτε άλλο.

Πρώτον γιατί δεν υπάρχει τίποτε άλλο εκτός του Είναι, του Όντος που είναι. Και δεύτερον, *ad impossibile*, γιατί αν η ουσία του όντος ήταν οτιδήποτε άλλο από το να είναι, τότε η ύπαρξη του όντος δεν θα ήταν αναγκαία, και το ον δεν θα ήταν ον.

Το ον είναι και η ουσία του συνίσταται στην οντότητά του, την ύπαρξή του, στο ότι είναι.

Όπως αναλόγως η ουσία του ερυθρού συνίσταται στο να είναι ερυθρό, στην ερυθρότητά του. Και η ουσία του άρτιου στο να είναι άρτιο στην αρτιότητά του.

Το ον είναι σημαίνει ότι δεν είναι (το) μηδέν. Το απόλυτο μη ον είναι το μηδέν. Αφού το ον δεν είναι μηδέν, τότε είναι Εν. Γιατί το εν ακριβώς είναι αυτό που δεν είναι μηδέν. Και παρομοίως εξειδικεύοντας, το ερυθρό είναι τι, είναι κάτι, είναι ένα κάτι, εν τι. Το ερυθρό είναι γιατί είναι ένα κάτι.

Η ύπαρξη επομένως συνίσταται στην ενότητα. Η ουσία του όντος συνίσταται στην ύπαρξή του, στο να είναι. Συνεπώς, η ουσία του όντος συνίσταται στην ενότητά του. Και αντίστοιχα, η ουσία ενός ειδικού ή συγκεκριμένου όντος, συνίσταται στο ότι είναι ένα κάτι, συνίσταται σε μια ορισμένη ενότητα.

Την ενότητα στο ον δίνει η Μορφή περατώνοντάς το. Όπως η επιφάνεια ενός σώματος στον χώρο το ορίζει ως ένα κάποιο χωρικό εκτεταμένο πράγμα, έτσι το πέρας γενικά ορίζει το ον περικλείοντάς το σε ορισμένη πραγμάτωση αόριστων δυνατοτήτων. Το ον δεν μπορεί να υπάρχει μόνον ως δυνατότης προσδιορισμού. Π.χ. η χρωματική δυνατότητα ορίζεται ως ερυθρό, αποκλείονται όλοι οι άλλοι προσδιορισμοί του χρωματικού πεδίου, και έτσι υπάρχει ένα πράγμα ως ερυθρό, ένα κάτι ερυθρό. Αορίστως ως χρώμα δεν μπορεί να υπάρχει στην εγκόσμια πραγματικότητα. Είναι αδύνατον να υπάρχει έγχρωμο χωρίς να έχει ένα ωρισμένο χρώμα. Για να υπάρχει ως έγχρωμο θα πραγματώνει αυτή ή την άλλη χρωματική δυνατότητα, όχι μόνο ως ωρισμένο χρώμα αλλά και ως συγκεκριμένη απόχρωση. Ένα υπαρκτό πράγμα δεν είναι απλώς φέρ' ειπείν ερυθρό, αλλά έχει μια απολύτως συγκεκριμένη, δηλαδή απολύτως ορισμένη, απόχρωση του ερυθρού. Απολύτως ορισμένη σημαίνει απολύτως κλειστή σε δυνατότητα περαιτέρω προσδιορισμού. Είναι βεβαίως ανοικτή δυνατότητα να αλλάξει απόχρωση ένα υλικό σώμα υπό κατάλληλες συνθήκες, αλλά σε κάθε στιγμή η απόχρωσή του δεν επιδέχεται περαιτέρω συγκεκριμενοποίηση, περαιτέρω πραγμάτωση.

Τό όν ἢ' όν (το ον ως ον) είναι απολύτως. Και δεν περιλαμβάνει καμία ανοικτή δυνατότητα του να είναι ή να μην είναι. Γι' αυτό είναι αναγκαίο. Το Είναι είναι αναγκαίο. Αυτό είναι το βασικό νόημα του Παρμενίδη. (Δείτε τις σχετικές αναλύσεις σε προηγούμενο Κύκλο Σεμιναρίων).

Η αναγκαιότητα του είναι, και συνεπώς του όντος ως όντος, συνεπάγεται ότι η ενδεχομενικότητα της φυσικής και εγκόσμιας ύπαρξης προϋποθέτει και μια άλλη συμπληρωματική αρχή. Αλλά το φυσικό μερικό ον, ως όν, μετέχει εντούτοις στην αναγκαιότητα του απόλυτου όντος. Ο τρόπος που αίρεται η φαινομενική αντίφαση έγκειται στην ενύπαρκτη έφεση προς τελειότητα του κάθε όντος. Έχω πολλαχώς εξηγήσει τον οργανισμό δια του οποίου η κοσμική τάξη αφενός ως συνολική τελειότητα της φυσικής ύπαρξης, και η εκάστου όντος προεγγεγραμμένη στο είναι του ορισμένη και οικεία τελειότητα αφετέρου, αποτελούν την άρση του Δυϊσμού που εξηγεί τον κόσμο των φαινομένων, και την επάνοδο στο Απόλυτο Είναι, στην αιωνιότητα και αναγκαιότητα του

Απόλυτου Είναι.

Και στο ίδιο βίωμα, θεώρημα και νόημα θα καταλήξω εδώ από άλλον δρόμο. (Η οδός δεν ενδιαφέρει, μόνο το τέρμα, σκοπός και τέλος. Γιατί κατά βάθος, στην απολυτότητα και αναγκαιότητα του Είναι δεν υπάρχουν οδοί, ούτε οδός, αλλά αδιατάρακτη μονή εν τω Είναι και ταυτότης προς Αυτό).

Τό'όν ἤ'όν απλώς είναι. Η ουσία του συνίσταται στην ύπαρξή του, στο να είναι. Η μορφή ως πέρας, κλείνοντας τη δυνατότητα του να μην είναι, το κλειδώνει στην αναγκαιότητα της ύπαρξης, στην ενότητα που το αίρει «υπεράνω» του Μηδενός. Η μορφή είναι αυτό που δίνει ενότητα στο on, επομένως είναι η ουσία του όντος, αφού αποτελεί την εγγύηση της ύπαρξής του, η οποία είδαμε ακριβώς ότι συνίσταται στην ενότητά του. Και ο κύκλος έκλεισε και το on έδωσε και αγκυρώθηκε στο απόλυτο Είναι.

Η ουσία του όντος είναι λοιπόν η μορφή του. Η μορφή το δένει σε μια ενότητα, και σε αυτήν την ενότητα συνίσταται η ύπαρξη του όντος. Το δέσιμο της μορφής αποκλείει ποικίλες σειρές από οντολογικές δυνατότητες υπέρ μιας εξ αυτών απολύτως ορισμένης κατά τρόπο optimum, έτσι ώστε να αποκαθίσταται ισχυρή ενότητα στο on, τέτοια που να το αίρει από το μηδέν εις το είναι. Αυτή η άρση εις το είναι συνιστά τη δύναμη της μορφής. Και αυτή η ισχύς της μορφής είναι η δύναμη του όντος. Η δύναμη του όντος συνίσταται στην ουσία του, δηλαδή στην ενότητά του, δηλαδή στη μορφή του.

Δύναμη του όντος είναι ο τόνος, η τάση της μορφής, η ένταση της αρμονίας που συνέχει το on εις το είναι. Η δύναμη της μορφής και του όντος είναι η τάση του πέρατος που ταυτόχρονα σφίγγει το on στην ενότητά του, κάνοντάς το να υπάρχει στην πραγματικότητα χωρίς να βυθίζεται στο μηδέν του απολύτου μη-όντος, και συγχρόνως εξ-ορίζει κάθε έτερο, κάθε προσδιορισμό αλλότριο προς τον συστατικό καθορισμό της ουσίας του δεδομένου όντος. Η ένταση του πέρατος συσφίγγει το on στην ταυτότητα του οικείου ορισμού του, ενώ αποκρούει την ετερότητα κάθε αλλότριου και εξωγενούς προσδιορισμού.

Δύναμη είναι πάντοτε δύναμη της ουσίας, ήτοι της μορφής ενός όντος. Κάθε αβεβαιότητα ορισμού στην ουσία του όντος, κάθε απομείωση της ισχύος της συστατικής μορφής του όντος, συνεπάγεται αδυναμία. Όσο περισσότερες ανοικτές δυνατότητες περιλαμβάνει η ύπαρξη του όντος, τόσο πιο αδύναμο είναι, γιατί εσωτερική έλλειψη ισχύος (στοιχειοθετούμενη από ασάφεια προσδιορισμού, ατελή δηλαδή περάτωση κάθε οντολογικής εκκρεμότητας στον ορισμό της ουσίας του όντος) συνεπάγεται απαρέγκλιτα και κατά το αυτό ακριβώς ποσοστό αποδυνάμωση εξωτερικής ενέργειας του όντος. Η Δύναμη του όντος εδράζεται στην μορφή του, και πηγάζει από την ταυτότητα της ουσίας του, αναβλύζει από αυτήν ως η προβολή της τάσης του πέρατος που το συνέχει και συγκροτεί ως το on που είναι. Ισχυρά ωρισμένη ταυτότητα ουσίας σημαίνει ισχυρή δύναμη, και αντιστρόφως. Η αδυναμία προέρχεται πάντα από λειπή ταυτότητα. Προσέξτε το. Η ενότητα που προκύπτει από απόλυτα ωρισμένη και ολοκληρωμένη ταυτότητα ουσίας ενεργοποιεί το δυναμικό της μορφής του όντος εστιάζοντας το σε μέγιστη δύναμη.

Η Δύναμη του Όντος το άγει αναγκαία στην τελειότητά του. Τελειότητα ενός όντος είναι η τελειότητα της ουσίας του, ήτοι η τελειότητα της μορφής του. Και η τελειότητα της μορφής επιτυγχάνεται όταν το ορίζον τη μορφή πέρας κατισχύει κάθε εσωτερικής αδράνειας και εξωτερικής παρέμβασης ώστε να πραγματώνει την ορίζουσα της ύπαρξης του όντος κατά τον πλήρη καθορισμό του είναι που συνιστά το on στην πραγματικότητα, που το ανέχει δηλαδή εκτός και άνω του μηδενός. Η τελειότητα της μορφής συμβαίνει όταν δεν απομένει ανοικτή δυνατότητα βελτίωσης στην απόλυτη κυριαρχία του ορίζοντος πέρατος του όντος, όταν επιπλέον κάθε δυνητική μεταβολή θα είναι επί τα χείρω ή επί τα

έξω, θα αποδυναμώνει δηλαδή την ισχύ του πέρατος εσωτερικά ή εξωτερικά, δίνοντας στην μεν πρώτη περίπτωση χαλαρότερη συνέχουσα αρμονία, στην δε δεύτερη θολότερη οριοθέτηση της ταυτότητας και ετερότητας του δεδομένου όντος προς τα άλλα.

Η τελειότητα της μορφής του όντος είναι επομένως έργο της δύναμης της ουσίας του. Και είναι η ίδια η ουσία του στην καθαρότητα του ορισμού της χωρίς απομειώσεις εσωτερικής χαλαρότητας ή εξωτερικής παρέμβασης. Ο καθαρός προσδιορισμός του όντος κατά την ορίζουσα αρμονία της μορφής του είναι η τελειότητα της μορφής του όντος και προϋποθέτει απουσία κάθε ελάττωσης του τόνου του ορίζοντος πέρατος του όντος και κάθε θολώματος στην ετερότητα προς άλλους προσδιορισμούς.

Η τελειότητα της μορφής είναι ο μέγιστος τόνος του πέρατος του όντος, δηλαδή η ισχύς της μορφής. Η τελειότητα της μορφής είναι επομένως οντολογική απόδειξη της δύναμης του όντος.

Αλλά η τελειότητα της μορφής είναι το Κάλλος του όντος. Το Δωρικό βίωμα του κάλλους, συστατικό του πολιτισμού (Ελληνισμού) ευρίσκει εδώ την απόλυτη φιλοσοφική δικαίωσή του.

Κάλλος και Δύναμη πάνε αναγκαία μαζί, και θεμελιώνονται στην Ισχυρή Μορφή, και αυτή με τη σειρά της στον Μέγιστο Τόνο του Πέρατος.

Αυτόν τον τόνο του Πέρατος τον λέμε Κρατούν Πνεύμα και ενεργό Νου. Η απαράβατη κοσμική τάξη, ήτοι η Μοίρα της Ύπαρξης, είναι ο Νόμος του Πέρατος, είναι το Πνεύμα και ο Νους του Κόσμου. Η νοητικότητα του όντος είναι η τάξη του. Το ον είναι νους γιατί έχει εγγενώς τάξη, γιατί είναι τάξη. Μέσω της τάξης το φυσικό ον μετέχει στην απολυτότητα του Είναι.

Ο έρωσ του καλού μεταφράζεται στο πεδίο της ανθρώπινης δραστηριότητας ως η προστακτική της Αριστείας. Στο μεταφυσικό επίπεδο ο Έρωσ του Καλού σημαίνει την Απόλυτη Κυριαρχία του Πέρατος. Το συστατικό βίωμα του Κάλλους φιλοσοφείται στον Ελληνισμό ως θεωρία του Πέρατος.

Το Κάλλος ως τελειότητα είναι η ισχύς του πέρατος. Η τελειότητα της μορφής εκφράζει ταυτόχρονα το ιδεώδες του κάλλους και την παντοδυναμία του πέρατος. Η ισχύς του όρου του ορίζοντος το ον κατά την ουσία του είναι αυτό που αποτελεί την τελείωση της ουσίας του, το Κάλλος του όντος.

Και εδώ αποκαλύπτεται μια ακόμη άποψη του χάσματος που χωρίζει το Κλασσικό από το Ευρωπαϊκό Νεωτερικό, τον Ελληνισμό από τον Τευτονισμό.

Στο Κλασσικό η μορφή είναι το νοηματικό άπαν του όντος. Δεν υπάρχει νόημα της ύπαρξης χωριστά από το γεγονός της ύπαρξης, από το απόλυτο δεδομένο του Είναι. Νόημα και ον συμπίπτουν απόλυτα, αφού νοητή είναι η τάξη των πραγμάτων και το ον είναι τάξη, αφού συνίσταται από την ουσία του που είναι η μορφή η ίδια ως ορίζον πέρας. Το πέρας εγγράφει στο ον την αρμονία που αποτελεί τη μορφή του όντος. Κι αυτή είναι η ουσία του. Αν αφαιρέσεις φαντασιακά τη μορφή δεν μένει κάποιο περιεχόμενο, απλά δεν μένει τίποτε, ή άλλως μένει το μηδέν (κατά αυστηρά ανεπίτρεπτη διατύπωση, λόγω του ότι το μηδέν δεν μπορεί να μένει αφού δεν είναι κάτι, εν τι, που να ενδέχεται να μένει).

Στον Πλατωνικό Πυθαγορισμό του Τιμαίου διακρίνεται σαφώς η πνευματική αυτή ροπή της

παντοδυναμίας της μορφής. Τα πράγματα του φυσικού κόσμου είναι σύνθετες δομές του χώρου. Τα θεμελιώδη στοιχεία τους είναι εύτακτες γεωμετρικές δομές του χώρου, κανονικά πολύεδρα. Δεν υφίσταται ύλη ως περιεχόμενο που μορφούμενο παράγει την υπάρχουσα φυσική πραγματικότητα. Ο χώρος είναι η «ύλη», το δεχόμενο τον προσδιορισμό της μαθηματικής δομής που συνιστά τη μορφή και ουσία του πράγματος.

Ένα βήμα ακόμη χρειάζεται για την πλήρη παντοδυναμία της μορφής. Από ύλη (π.χ. ξύλο) που μετασχηματίζεται σε πράγμα (π.χ. τραπέζι) δια της πραγμάτωσης μιας ορισμένης δομής που δίνει ορισμένη μορφή, το «περιεχόμενο» έγινε στον Τίμαιο «δεχόμενο», ο υποδοχέας έγινε ο χώρος οι μαθηματικές δομές του οποίου σε κάθε περιοχή του γεννούν τα φυσικά όντα, τα πράγματα που αισθανόμαστε στην πραγματικότητα. Τώρα κάνουμε την επόμενη ανάβαση. Ο χώρος δεν είναι καν κάτι (δυσνόητο μεν κατά Πλάτωνα, μόλις συλληπτό, αλλά κάτι, άρα ον τι εν τη υστάτει αποπτώσει της οντολογικής κλίμακας της πραγματικότητας, έστω στο κάτω όριό της) εξωτερικό ως προς τη μορφή. Χώρος ως γεωμετρική έκταση είναι απλώς το γένος του οποίου εξειδικευόμενες δομές αποτελούν ως είδη οι μαθηματικοί σχηματισμοί που ορίζουν τη μορφή των πραγμάτων του αισθητού κόσμου. Ο χώρος περιλαμβάνεται στις γεωμετρικές δομές, π.χ. στις συντεταγμένες σχέσεις που ορίζουν μια πυραμίδα (η οποία συνιστά το στοιχείο του πυρός στον Πλατωνικό «Τίμαιο»). Έτσι εξέλιπε και το τελευταίο καταφύγιο του περιεχομένου ως αντιθετικού πόλου στη μορφή. Περιεχόμενο είναι η ακατέργαστη, αόριστη ακόμη μορφή.

Είναι ενδιαφέρον να διαπιστωθεί ότι ο Αριστοτέλης, αν και με διαφορετική ορολογία και διαφορετικό εννοιολογικό πλαίσιο, κινείται ακριβώς σε αυτήν την κατεύθυνση. Η ύλη είναι το περιεχόμενο που ως καθαρή δυνατότητα συμπεριλαμβάνεται και εμπεριέχεται στο πράγμα το οποίο προκύπτει από την ενεργοποίηση της δυνατότητας που είναι η μορφή. Μορφή είναι η ενέργεια της δυνατότητας και ύλη η δυνατότητα της μορφής. Θα μελετήσουμε αναλυτικά τις μεταφυσικές αυτές εξελίξεις στον επόμενο κύκλο, όταν ασχοληθούμε εμπεριστατωμένα με τη φιλοσοφία του 4ου π.Χ. αιώνα. Εδώ ήθελα να επισημάνω φιλοσοφικές θεωρήσεις των οποίων η προβληματική εκπηγάει και τροφοδοτείται από το θεώρημα της κυριαρχίας της μορφής.

Το μεταφυσικό θεώρημα της παντοδυναμίας του πέρατος εκφράστηκε στην τέχνη με την ανυπέρβλητη τελειότητα της κλασικής μορφής. Σε όλες τις τέχνες – ποιητική, εικαστικές, αρχιτεκτονική, μουσική. Κι έτσι το αρχικό, συστατικό βίωμα του Κάλλους, δια της καλλιέργειας, ανάπτυξης, διάρθρωσης και νοηματοποίησής του, κατέληξε στη δική του τελειότητα παράγοντας έργα τελειότητας, αφού ταυτόχρονα συμπαρέσυρε σύμπασα την ύπαρξη και δραστηριότητα του αρχαίου Έλληνα και μεγαλούργησε τον υψηλό πολιτισμό του Ελληνισμού.

Έχω αναλύσει την ανάδυση και τελειοποίηση της απόλυτης μορφής στην Κλασσική Τέχνη σε προηγούμενο Κύκλο και θα επανέρχομαι στο θέμα με διάφορες αφορμές, αλλά και αφιερώνοντας ένα ειδικό μικρό κύκλο σε αυτό..

Εδώ θέλω τώρα να αντιπαραθέσω όπως σημείωσα την κλασσική με την Ευρωπαϊκή αντίληψη στο μέγιστο αυτό ζήτημα.

Για το Ευρωπαϊκό αντι-Πνεύμα, η Μορφή είναι αφορμή και το πολύ εργαλείο και μέσον για να εκφραστεί ένα περιεχόμενο που αισθάνεται να πνίγεται από τους δομικούς σχηματισμούς της Μορφής. Όχι μόνο η μορφή δεν είναι η ουσία του όντος, αλλά αντιθέτως το περιεχόμενο αγωνίζεται να διατρανωθεί εις πείσμα της μορφής, αφού καμία μορφή δεν μπορεί να εκφράσει τον ανεξάντλητο πλούτο και το αβυσσαλέο βάθος του.

Όμως από αδυσώπητη ανάγκη, οποιαδήποτε υπόσταση (ακόμη και της υποκειμενικής αρχής, του Ευρωπαϊκού Υποκειμένου) απαιτείται να έχει κάποια μορφή για να υπάρχει. Οποιαδήποτε έκφραση χρειάζεται κάποια μορφή για να εκφράζει. (Εδώ χρησιμοποιείται η κλασική φιλοσοφική διείσδυση). Διότι χωρίς προσδιορισμό δεν υπάρχει καθορισμός, και χωρίς καθορισμό δεν υπάρχει ορισμός, και χωρίς ορισμό, χωρίς δηλαδή τη λειτουργία του πέρατος, το πράγμα μένει αόριστο και κατά τούτο ανύπαρκτο. Αυτήν όμως την ανάγκη της χρήσης του πέρατος, το Γερμανικό Υποκείμενο εκλαμβάνει ως ουσιαστική δέσμευση της ελευθερίας του. Πρέπει λοιπόν, αφού είναι αδήριτη οντολογική ανάγκη, να χρησιμοποιηθεί μεν, αλλά έτσι ώστε να θραυέται η παντοδυναμία του δε. Η μορφή χρειάζεται, αλλά πρέπει να ευνοησθεί κατά την καθυποτάσσουσα ισχύ της.

Ο Τευτονισμός συνίσταται σε ένα Υποκείμενο ασύντακτο προς το Ον, το οποίο ον κατά συνέπεια περιθωριοποιείται ως Αντι-κείμενο. Αλλά τίποτα δεν υφίσταται καθ' οιονδήποτε τρόπο χωρίς κάποια μορφή. Η ανάδειξη και επιβολή όμως του Πέρατος ως οριζουσας του όντος στο Υποκείμενο, θα το μετα-μόρφωνε σε υπο-κείμενο της μορφής, δηλαδή (κατ' αυτό) σε αντι-κείμενο όπως κάθε ον. Και αυτό είναι το απόλυτο απαράδεκτο για το Ευρωπαϊκό Υποκείμενο. Και σε αυτό συνίσταται το Μαρτύριο του Υποκειμένου: για να υπάρξει χρειάζεται Μορφή. Αλλά η Μορφή κυριαρχούσα το κάνει Ον, επομένως Αντι-κείμενο. Η αντίδραση του Καθαρού Υποκειμένου στο Μαρτύριό του είναι να αποδυναμώνει την ίδια τη μορφή που αναλαμβάνει για να υπάρξει, για να τεθεί στην πραγματικότητα ως πραγματικό. Γιατί το Υποκείμενο θέλει να υποσταθεί στην πραγματικότητα ως πραγματικό, αλλά όχι ως ον, αφού η ουσία του όντος συνίσταται στη μορφή που το Πέραν επιβάλλει, και το Υποκείμενο τότε, ως Υποκείμενο πέραν και εκείθεν του Όντος ως Αντι-κειμένου, θα εξαφανιζόταν μέσα στο Ον, στο Ον που δεν είναι Αντι-κείμενο κανενός Υπο-κειμένου αλλά αυτό το άπαν του Είναι πέραν του οποίου υπάρχει μόνον το μηδέν, δηλαδή, αυστηρώς ομιλούντες, πέραν του οποίου δεν υπάρχει τίποτα.

Η διάκριση που αναγκαστικά δημιουργεί εκ του μηδενός και εν τω μηδενί το Υποκείμενο μεταξύ πραγματικού και όντος είναι άκυρη και ανυπόστατη. Τόσο άκυρη και ανυπόστατη όσο το Καθαρό Υποκείμενο το ίδιο. Το μαρτύριο του Ευρωπαϊκού Υποκειμένου είναι ο μάταιος αγώνας του Μη Όντος να υπάρξει, να τεθεί, να σταθεί στην πραγματικότητα. Το μεταφυσικό ατελέσφορο αυτού του αγώνα θεμελιώνει τη ματαιότητα ως ιστορική Μοίρα του Γερμανικού (Nietzsche). Θεμελιώνει και τον Ρομαντισμό ως Ευρωπαϊκό Αντι-Πνεύμα. Απογεννά και τον Ρομαντικό Ήρωα, τον Sieg-fried. Το Γερμανικό Αντι-Πνεύμα γνωρίζει μόνο ουτοπικά την Ειρήνη της Νίκης – μια ιδεοληπτική δηλαδή εσχατολογία της Αενάου Υποκειμενικής Ταραχής, την ονειρώξη της Ειρήνης της Νίκης, η οποία ουδέποτε τοπο-ποιείται και πραγματώνεται ή μη μόνον με τη συντριβή του Ήρωα και την ταυτόχρονη κατάρρευση της Walhalla και την Πτώση των Θεών. Αλλά αυτή είναι η Ειρήνη της Μεγάλης Ήττας στον αγώνα προς το Ον. Την οποία διαστρέφει το Υποκείμενο σε φανταστική νίκη ολέθρου.

Το Υποκείμενο ονειρώττει ότι η καταστροφή του υπό το ασήκωτο βάρος του Μαρτυρίου του θα συμπαρασύρει την κοσμική τάξη του όντος στον όλεθρο του μηδενός. Ματαιώνεται και πάλι: η βύθιση του Υποκειμένου στο μη-ον από το οποίο προήλθε με μια πράξη δαιμονικής

αυτοβούλησης, συμμηδενίζει μόνο το Αντι-κείμενο που το ίδιο έφτιαξε από το Ον, όχι φυσικά το αγέννητο και ανώλεθρο Είναι, ούτε το ον που είναι, ούτε την ουσία του όντος που είναι, ούτε τη μορφή ως ουσία του όντος που είναι, ούτε το πέρας ως αρχή της μορφής της ουσίας του όντος που είναι, ούτε το αρχέτυπο κάλλος της μορφής της ουσίας του όντος που είναι.

Θλίψη και έλεος μας κατακλύζει για τη μοίρα του Τευτονικού Υποκειμένου της Ευρώπης και συγχρόνως άγρια χαρά για τη φρικτή τιμωρία της ύβρεως κατά του Είναι. Συμπάσχουμε με τον Siegfried. Και όμως συμμετέχουμε στον Βασανισμό του. Μέγα το Μυστήριο της αγεφύρωτης αντίθεσης. Ο Γερμανικός Έρωτας του Κλασσικού είναι Μίσος. Η Ελληνική Αγάπη για το Γερμανικό είναι Έλεος. Που σημαίνει ότι στο Γερμανικό Αντι-Πνεύμα δεν υπάρχει Έρωτας. Και στο Ελληνικό Πνεύμα δεν υπάρχει Αγάπη. Η Συμπόνη είναι ο Θάνατος του Έρωτα. Και αντιστρόφως.

Και κάτι ακόμη. Ο Αγών και το Μαρτύριο του Siegfried, του Ρομαντικού Ήρωα, του Τευτονικού Αντι-Πνεύματος, του Ευρωπαϊκού Υποκειμένου, δεν είναι η Πάλη και Νίκη του κάλλει αστράπτοντος εφήβου Απόλλωνα επί του χθονίου Πύθωνα του Σκότους στους Δελφούς. Δεν είναι ο Διαμελισμός και ο Θρίαμβος του Νύχιου Ήλιου της Διονυσιακής Δύναμης πάνω στο Τιτανικό Χάος του Αειδούς Σκότους. Δεν είναι το Πάθος και η Ανάσταση του σαρκωθέντος Φωτός του Κόσμου, του φυσιωθέντος Παντοκράτορος Λόγου, Υιού Θεού εκ Θεού. Δεν είναι τα Άθλα του Ηρακλέους ή του Θησέως. Δεν είναι ο αγλαός Άγιος Γεώργιος λογχεύων έφιππος εν δόξη τον Δράκοντα του Άδου. Το Υποκείμενο είναι από την άλλη μεριά του πραγματικού Διπόλου. Είναι ο Πύθωνας ο ίδιος, οι Τιτάνες, ο Διάβολος, η Λερναία Ύδρα, ο αρχέγονος Δράκος. Βούλεται να είναι εκτός Όντος αλλά δεν δύναται, βουλόμενο το παντελώς και απολύτως αδύνατο.

Στην πραγματικότητα το Υποκείμενο παραμένει πάντα εντός του όντος, αν και στην συστοιχεία του κακού. Είναι η Ασχήμια του Κόσμου, το α-ειδές της ύπαρξης στερούμενο είδους και μορφής, το εσασί ανήλιαγο σκοτάδι, η αδυναμία του τέλους, το Δυσαρμόνιο Α-λογο, το μεταφυσικό Τέρας. Βδέλυγμα του Όντος είναι το Υποκείμενο, και ο άκοσμος κόσμος του η Νέα Βαβυλών της Μυσαρίας. Η πορνεία του προκύπτει από τη σχέση του προς τη Μορφή: αλλάζει συνεχώς και υποβαθμίζει τις μορφές που αναγκάζεται να αναλάβει για να εξουδετερώσει την κυριαρχία του Πέρατος πάνω του. Εκπορνεύεται για να μην γίνει Ον, για να μην συζευχθεί κυριευτικά οριζόμενο από το Πέρας της Μορφής που είναι η ουσία του όντος.

Ίδωμε τώρα πώς διαρθρώνονται οι Μεταφυσικές αυτές αποκαλύψεις στην τέχνη των πολιτισμών, φαινή και φανερώτατη αυτή αποκάλυψη στην ανθρώπινη ψυχή των βαθύτατων και αφανέστατων νόμων του Είναι.

Για το Κλασσικό Πνεύμα, η Τέχνη συνίσταται στη φανέρωση της μορφής ως ουσίας του όντος, αγόμενης στην τελειότητά της. Η Ελληνική τέχνη αποκαλύπτει το κάλλος του όντος στην εντέλεια και εσασί, κάτι που δύσκολα και σπάνια και ολιγοχρονια πραγματώνεται στη φυσική ροή του κόσμου των φαινομένων. Αυτό την κάνει κλασσική, δηλαδή αρχετυπική. Είναι σαν το κιονόκρανο υπόδειγμα που φτιάχνει ο μέγας γλύπτης ως μοντέλο της δημιουργίας από τους πολλούς τεχνίτες των πολλών κιονοκράνων που χρειάζεται ο ναός. Ο Νους του Όντος βοηθάει τον αληθινό Καλλιτέχνη να διεισδύσει στον Κανόνα της Φύσης και

να τον αναπαραγάγει στο έργο του, που έτσι ανεβαίνει στην περιωπή της άμεσης θείας δημιουργίας. Αποκαλύπτεται απaráμιλλα η τελειότητα του όντος μέσα σε ένα καταιγισμό του φωτός του κάλλους του γιατί ο σπουδαίος καλλιτέχνης εισχωρεί στο μυστικό της μορφής του όντος, που δεν είναι άλλο από τον Νόμο του Πέρατος. Η ουσία (και η ακμή της ουσίας) στην τελειότητα του όντος είναι μια ειδική, πλήρως καθορισμένη Περάτωση, ένα απόλυτα προσδιορισμένο optimum Όριο, μια Αρμονία σύνθεσης που δίνει ενότητα στην οντότητα, που την κάνει συνεπώς να υπάρχει.

Στα αισθητά ο όρος του Πέρατος είναι εναρμόνιες σχέσεις στοιχείων και μερών προς όλο: ο λόγος είναι περί δομών, αναλογιών και συμμετριών. να Και γιατί στο αρχαίο άγαλμα το μάρμαρο ή ο χαλκός έχει πνοή ζωής κραταιότερη από τα ζωντανά οργανικά σώματα: γιατί η επίτευξη του κάλλους του όντος είναι απολυτότερη. Στα οργανικά όντα, Υπάρχειν σημαίνει Δύνασθαι, σημαίνει Καλλύνεσθαι, σημαίνει Ζην. Η ταυτότητα αυτή επιδεικνύεται περιφανέστατα και αποδεικνύεται ατράνταχτα στην αρχαία γλυπτική.

Το ίδιο ισχύει και στην Αρχιτεκτονική. Εδώ η αλήθεια της τέχνης είναι η οργάνωση του χώρου ώστε να (οικο)δομείται πράγμα εγειρόμενο εις ύψος και περιλαμβάνον διαρρυθμισμένο χώρο. Για να υπάρχει αυτό το πράγμα, για να ισταται στην πραγματικότητα, πρέπει να πληροί τη θεμελιώδη προϋπόθεση του όντος, να επιδεικνύει ουσία συνιστάμενη σε ισχυρή μορφή. Η τελευταία θα αποτελείται από μια συγκεκριμένη αρμονία δομής που θα υπακούει, από τη φύση του αρχιτεκτονήματος, στη λογική της ύψωσης και στη λογική της έκτασης. Η πρώτη απαιτεί να δείχνεται η υπερνίκηση της βαρύτητας. Η δεύτερη επιβάλλει την αρμονία των συμμετριών μεταξύ στοιχείων και μερών του όλου στη δομή του κτίσματος. Η αρχιτεκτονική τέχνη παράγεται από τις αρχές αυτές με μαθηματική ακρίβεια. Έχουμε μιλήσει και θα ξαναμιλήσουμε σε ειδική σειρά Σεμιναρίων για τις παραγωγές αυτές των τεχνών από την Κλασσική Ιδέα της Μορφής.

Στην ποίηση, και την τέχνη του λόγου, μεγαλύνεται η δοξολογία της μορφής. Το νόημα το συνιστά η μορφή. Και το νόημα, Παρμενίδεια, είναι το ον το ίδιο κατά την ευταξία του, ήτοι τη μορφολογία του. Η αρμονία είναι η ουσία του πράγματος ή γεγονότος. Δεν πρόκειται καν για δυο τινά, το συμβαίνον και το νόημά του, όπου η πραγματικότητα θα έδινε το περιεχόμενο και το νόημα θα εξεφράζετο από τη μορφή. Το Είναι εξαντλείται από το νόημα της μορφής που ταυτίζεται με την μορφή: το ίδιο είναι και το ίδιο νοείται, το ον. Γιατί η μορφή του πέρατος συνιστά το ον κατά την ουσία του και το ιδρύει ως υπόσταση στην πραγματικότητα. Η μορφή δίνει το τι είναι το ον και το ότι είναι, την ουσία και την ύπαρξη του εν ταυτώ.

Πολλές φορές έχω παραδειγματίσει από την αρχαία ποίηση την απόλυτη αυτή κυριαρχία της μορφής στην τέχνη του λόγου. Ακριβώς το ίδιο συμβαίνει, όπως θα αναλύσω στα ακολουθούντα Σεμινάρια, και στη φιλοσοφία: ο λόγος είναι λόγος μορφής, όχι λιγότερο στη σκέψη από ό,τι στην ποίηση ή στον πεζό έντεχνο λόγο.

Στο αειδές Σύμπαν της Ευρωπαϊκής Νεωτερικότητας τα πράγματα της Τέχνης έχουν απολύτως αντιφατικά προς τα ισχύοντα στον Κόσμο του Ελληνισμού.

Το Ευρωπαϊκό πρόβλημα με τη μορφή το υποδηλώνει ευθύς αμέσως η υποβάθμιση της γλυπτικής στη Νεωτερικότητα. Η γλυπτική, και από την τεχνική φύση της ακόμη, είναι τόσο συνυφασμένη με τη μορφή που εξαιρετικά δύσκολα μπορεί να «παίξεις» Γερμανικά με αυτήν. Στις άλλες όμως τέχνες το πρόβλημα φανερώνεται κραυγαλέα. Η Ευρώπη έχει

ζωγραφικότητα, όχι γλυπτικότητα.

Το Υποκείμενο χρειάζεται τη μορφή για να υπάρξει και εκφραστεί, ενώ ταυτόχρονα πρέπει να την υποσκάψει για να διατηρήσει τη θέση του εκτός του όντος, απέναντι αυτού και υπέρ αυτό. Εφευρέθηκαν λοιπόν οι ενδεχόμενες τεχνικές για να προχωρήσει αυτός ο αφύσικος συνδυασμός.

Και πρώτον η μορφή υποσκάπτεται χρησιμοποιούμενη, αν διαρθρώνεται τεχνητά ως προς τη φύση του αποτελούμενου πράγματος. Αν δηλαδή εισάγονται σε αυτήν δομές ξένες προς την υπό συγκρότηση ουσία. Η ετερογενής αυτή σύμμιξη συγκρουόμενων αρχών περάτωσης αποδυναμώνει την κυριαρχία της μορφής και αφήνει διέξοδο στο Υποκειμενικό περιεχόμενο να βουλησιοκοπήσει την πραγματικότητα. Η μέθοδος αυτή φαίνεται καθαρά στην Αρχιτεκτονική. Ο Γοτθικός Ναός «διακοσμείται» εις τρόπο απάδοντα προς τις δύο αρχιτεκτονικές αρχές της υπερνίκησης της βαρύτητας και της αρμονικής ανάπτυξης στο χώρο. Γιγαντιαία κυκλικά ανοίγματα στους τοίχους, που καταργούν τη συνοχή του, διακοσμούνται με κίονες αναπτυσσόμενους από το κέντρο προς την περιφέρεια, φέρνοντας κυριολεκτικά τα πάνω-κάτω. Δυσανάλογα επιμήκεις κατασκευές διανθίζονται κατά μήκος με ανενεργές πλάγιες αντηρίδες τερατοποιές. Κίονες και αψίδες κατανευρώνονται επιδεικτικά και υπέρ το δέον. Η εικόνα είναι ως εάν παρατηρούσαμε ένα οργανικό σώμα σε ανατομία. Το θέαμα είναι αυτόχρονα αποκρουστικό. Ιδού συνεπώς ένας τρόπος κατάργησης της βασιλείας της μορφής εν αυτή τη χρήσει της.

Δεύτερον, η μορφή υποσκάπτεται χρησιμοποιούμενη, αν μεταβάλλεται συνεχώς η περατώνουσα αρχή και δομή της στην ίδια οντότητα. Έτσι δεν αφήνεται να λειτουργήσει η ουσιοπλόκος δυναμική της μορφής προς αποκατάσταση σταθερής αρμονίας. Ο αρμονικός τόνος τότε της μορφής χαλαρώνει και βρίσκεται έτσι πόρος για να διαδηλωθεί το άλλο του Υποκειμένου υπέρ την κηδεμονία της μορφής. Την τεχνική αυτή μορφικής αμάλδυνσης μπορούμε να παρακολουθήσουμε ευκρινέστατα στην εξέλιξη της Ευρωπαϊκής Μουσικής. Από μια σχετική κυριαρχία της μορφής στην Αναγέννηση μεταβαίνουμε στην πρώτη μερική αποδυνάμωση της μορφής με την εφαρμογή της πρώτης μεθόδου, όταν εισάγεται ο μανιερισμός της ιδιαιτερότητας και του έκκεντρου και του grotesque στην εποχή Baroque. Ο Ευρωπαϊκός Μουσικός Κλασικισμός αντιπροσωπεύει εν συνεχεία την ισορροπία μεταξύ μορφής και περιεχομένου: δεν είναι Ελληνικός Κλασικισμός με την απόλυτη κυριαρχία της μορφής του όντος. Με τον Ρομαντισμό του 19ου αιώνα το περιεχόμενο υποτάσσει τη μορφή με τη δεύτερη μέθοδο. Η μορφή καταντά απλό δομικό πλαίσιο στην αρχή (σαν τη μορφή της σονάτας), σχήμα μετά (όπως όταν μια σύνθεση απλώς γράφεται σε ένα ορισμένο μουσικό κλειδί), και στο τέλος αναλύεται μέσω των συνεχών τονικών μεταμορφώσεων της αρμονίας σε μια ρευστή κοίτη συναισθηματικής φόρτισης (Wagner), τελικά σε έναν πλήρη μουσικό ιμπρεσιονισμό (Debussy). Ο προϊών Γιγαντισμός των μουσικών δυνάμεων και της διάρκειας, η βαριά ενορχήστρωση, η κατάχρηση της δυναμικής της έντασης του ήχου και του ρυθμού, η απλοποίηση της μελωδικότητας και η πολυπλοκοποίηση της συγχρονικής αρμονίας, η πολυτονικότητα, το δωδεκάφθογγο και η ατονικότητα (η άρση της κλασσικής αρμονίας), όλα συντείνουν στον ίδιο σκοπό: την κατάργηση της Μορφής. Η τυπική πειθαρχία του Brahms ή ο αρχιτεκτονισμός του Bruckner δεν θεραπεύουν το επιδιωκόμενο κακό: η πρώτη είναι (προ)σχηματική, ο δεύτερος Γοτθικός. Έτσι ο δρόμος άνοιξε για το χαοτικό ανακάτωμα του μουσικού 20ου αιώνα. Από τη μορφή πήγανε στο σχήμα, από το σχήμα στο ρευστό πλαίσιο και από τη ρευστότητα στην απουσία της φυσικής αρμονίας. Χρειαζόμαστε πάλι μια Γεωμετρική Περίοδο για να ξαναμάθουμε τους απαράβατους και αναλλοίωτους νόμους της μουσικής αρμονίας και την κυριαρχία της μορφής στη μουσική.

Τρίτος τρόπος αποδόμησης της μορφής ήταν μια Ειρωνική σχέση προς αυτήν. Και αυτήν τη σχέση την εννοώ διττά. Είτε ως μίμηση του κλασσικού είτε ως ρομαντικό έρωτα προς αυτό. Στην πρώτη κατηγορία ανήκουν οι διάφοροι Ευρωπαϊκοί Νεοκλασικισμοί. Η κλασσική μορφή γίνεται αντικείμενο αντιγραφικής πρακτικής, συνεπώς αναπαραγωγής των εξωτερικών της γνωρισμάτων. Λείπει η αίσθηση και η γνώση της μορφής ως ουσίας του όντος. Το αποτέλεσμα είναι κατά συνέπεια ψυχρό και άζωο. Το έργο διακοσμητικό. Ο μιμητισμός του κλασσικού εδώ ακολουθεί την ίδια Ευρωπαϊκή αρχή της μίμησης του αντι-κειμένου, που χαρακτηρίζει π.χ. τη Ζωγραφική των Κάτω Χωρών στην Αναγέννηση και μετά. Η κλασσική μορφή εξ-αντι-κειμενίζεται, και έτσι πεθαίνει για τον Ευρωπαίο καλλιτέχνη. Αναφέρομαι περισσότερο στους Νεο-Κλασικισμούς του 19ου και του 20ου αιώνα, στη ζωγραφική ή στη μουσική. Χρήζει ιδιαίτερης ανάλυσης ο ζωγραφικός κλασικισμός της Αναγέννησης αφενός (ιδίως στις καθαρότερες μορφές του) και ορισμένων φυσιογνωμιών στους ακόλουθους αιώνες (Poussin, David).

Στη δεύτερη κατηγορία της Ειρωνικής Σχέσης προς τη Μορφή περιλαμβάνω ειδικότερα την ερωτομανούσα περί το Κλασσικό Ρομαντική Ποίηση των αρχών του 19ου αιώνα (Hölderlin, και τους μεγάλους Άγγλους Keats, Shelley, Byron). Η πρωτοκαθεδρία της Μορφής αποκαθίσταται αναμφισβήτητα εδώ και εκεί, όμως στο σύνολο ενός έργου δεν μιλάει η μορφή την αλήθεια της τελειότητας του όντος, αλλά ο ποιητής περί μορφής. Η αγωνία του για το απaráμιλλο και το απλησίαστο της κλασσικής μορφής υπερχειλίζει από την απόπειρα, οσοδήποτε επιτυχημένη, μορφοποίησης που επιδεικνύει. Δεν δύναται να μετουσιώνει το συναίσθημά του, το πάθος του για μορφή, σε μορφή, δεν μπορεί να μεταμορφώσει τον έρωτά του του κάλλους σε κάλλος – κι έτσι παραμένει κατά βάθος (και ασχέτως συνειδητοποίησης) το πάθος του ως ο διεστραμμένος Έρωτας του Υποκειμένου για το Ον, δηλαδή το Μίσος του γι' αυτό, το μίσος του αγεφύρωτου χάσματος, όχι αυτό της αποστροφής, το μίσος του τελεσίδικα ανικανοποίητου.

Και τέταρτος μηχανισμός σωτηρίας του Υποκειμένου από την απειλή της σαγήνης της Μορφής, ήταν η αρχή της Μίμησης, που προανέφερα, στην κύρια λειτουργία της, ως Ρεαλισμός και ψευδομορφικός Νατουραλισμός. Ο Ευρωπαϊκός Ρεαλισμός ήταν αντικλασσικό εργαλείο. Το Υποκείμενο κάνει το Ον Αντι-κείμενο. Και μιμείται το Αντι-κείμενο, δηλαδή καταγράφει την υποκειμενική θεώρηση του όντος. Την ενδελεχέστερη περιγραφή του μηχανισμού αυτού στη θεωρητική του θεμελίωση έχει δώσει ο Kant. Το Ον γίνεται για το (Υπερβατολογικό!) Υποκείμενο το Πράγμα Καθ' Εαυτό (Ding an sich), κάτι παντελώς ακατάληπτο καθ' εαυτό, ένας απόλυτα άγνωστος Χ που χρειάζεται απλώς και μόνον για να κρεμάσει εκεί το πέπλο του το Υποκείμενο. Με το εποπτικό και διανοητικό πλαίσιο που διαθέτει το Υποκείμενο σχηματίζει το Πράγμα καθ' εαυτό σε Κόσμο ή μάλλον Σύμπαν των Φαινομένων, των εμπειρικών πραγμάτων. Μιμούμενο τα αντικείμενα πράγματα αυτού του Σύμπαντος το Υποκείμενο κατ' αυτόν τον τρόπο ανακαλύπτει τον εαυτό του ως Υποκείμενο. Κι έτσι γλιτώνει από τη μαγεία του κάλλους της μορφής και την απολυτότητα του όντος.

Στην Ιταλική Αναγέννηση ο Ολλανδικός Ρεαλισμός και ο Γερμανικός Πρωτο-Εξπρεσιονισμός αποτελούν απάντηση ενάντια στην απειλούμενη, την αναδυόμενη κυριαρχία της Μορφής. Όχι ότι η Ιταλική Αναγέννηση ήταν μια τέτοια καθαρή κυριαρχία. Αλλά η ροπή υπήρχε και σε μερικές ιδιαίτερες προσωπικότητες έβρισκε επαρκή εξατομικευμένη πραγμάτωση. (Έχω αναλύσει σε παλαιότερο Σεμινάριο το θέμα και θα επανέλθω του χρόνου). Αλλά η Ρεαλιστική μίμηση του συγκεκριμένου στη συγκεκριμενικότητά του, ο νατουραλισμός της αισθητής λεπτομέρειας, συγγενεύει στην

πραγματικότητα περισσότερο με τον Ιμπρεσσιονισμό (τη μίμηση των εντυπώσεων), και είναι αντιθετικός προς τον Κλασικισμό. Γιατί στον τελευταίο η μορφή είναι η ουσία του όντος, και η μορφή ως ενοποιός αρχή συνοχής είναι κατηγορικά παρά πάνω από το φανταστικό άθροισμα όλων των επιμέρους ιδιοτήτων του συγκεκριμένου πράγματος. Το Ευρωπαϊκό Μυθιστόρημα είναι άλλο τέτοιο αντικλασσικό φαινόμενο μικρομιμητικού Ρεαλισμού που υπακούει στην Τευτονική αρχή της Μηχανικής Μίμησης της εξωτερικής λεπτομέρειας, όχι στην κλασσική ολιστική Μίμηση της ενοποιού ουσιώδους αρχής (κατά την Αριστοτελική θεωρία).

[Για την αντίφαση του Μυθιστορήματος προς τον Ελληνισμό, δείτε Μ. Χουρμούζης, Παρωδική Μικρογραφία Μυθιστορημάτων, φιλολογική επιμέλεια Κ.Γ. Κασίνης, 1999].

Εξέφηνα τέσσερις βασικές μεθόδους με τις οποίες το Ευρωπαϊκό Υποκείμενο επιχειρεί να αποφύγει τη Μαγεία της Μορφής.

Τιθασσευόμενης της Μορφής τι η Ευρωπαϊκή Τέχνη αποσκοπεί να δώσει στην Υποκειμενική της Ψυχή;

Το Υποκείμενο τίθεται εκτός Είναι, εκτός Όντος, εκτός Ουσίας, εκτός Δύναμης, εκτός Μορφής, εκτός Αρμονίας, εκτός Κάλλους. Είναι εγγενώς και αθεράπευτα Βαρβαρικό. (Αυτή είναι η βαθύτερη σημασία του «Πας μη Έλλην Βάρβαρος». Ο Ελληνισμός εννοείται ως Πνεύμα Πολιτισμού). Το Ευρωπαϊκό Υποκείμενο ζει βίο αβίωτο. Η Ψυχή του υποφέρει. Την ψυχική του ταραχή μεγεθύνει πληθωριστικά σε Ωκεανό Συναισθήματος. Το θεμελιώδες του ανικανοποίητο προβάλλει ως Ουτοπία. Την οντολογική αδυναμία του αναπληροί με Παροξυσμό Βούλησης, Βούλησης ανέδραστης και άσκοπης ει μη κατ' αφύσικο αυθαιρεσία. Συναισθηματική Τέχνη και Εσχατολογικά Οράματα παντοειδούς Λύτρωσης και Βουλευσιарχία συντίθενται σε εφιαλτικό αμάλγαμα δυσαρμονίας.

Τον ωκεανό της Βούλησης ως έσχατης πραγματικότητας εθέσπισε ο Schopenhauer, με την αναγκαίως συμπαρομαρτούσα απαισιοδοξία, αναπόφευκτο συνεπακολούθημα του Ευρωπαϊκού Υποκειμενισμού. Τον Ευρωπαϊκό εσχατολογικό ουτοπισμό καταβούν θρησκευτικότητα και κοινωνιολογία και πολιτική της Νεωτερικότητας.

Στην Τέχνη το Κλασσικό αποκαλύπτει το Κάλλος της Ύπαρξης δια της μορφής του όντος. Το Ευρωπαϊκό εκφράζει τον εαυτό του ως Υποκείμενο εν ταραχή. Η Τέχνη εκφράζει τον ωκεανό των συναισθημάτων, και χρησιμοποιεί την αφαιματωμένη και αποσπερματισμένη μορφή ως στήριγμα για αυτήν τη συναισθηματική έκφραση και, στον γνήσιο Ρομαντισμό, αψευδέστατο τέκνο του Γερμανισμού, έκρηξη. Η ανούσια «ουσία» της Ευρωπαϊκής Τέχνης, κατά το καθαρότατό της, είναι αυτός ο Συναισθηματισμός. Αυτόν αντιπαραθέτει στον Κλασικισμό της Μορφής. Έκφραση αντι Μορφής. Συναισθημα αντί Κάλλους.

[Σημαντικότερα εν προκειμένω, και συνιστώ τη μελέτη τους, είναι δύο έργα του τέλους του 18ου αιώνα, τότε που λάμβανε χώρα η Μεγάλη Πολιτιστική Γερμανική Επανάσταση.

Παρέχουν την Γερμανική ενόραση της αλήθειας που διατυπώνω Κλασσικά, και είναι γιαυτό εξαιρετικά χρήσιμα. Διότι ναι μεν η τέλεια γνώση συντελείται δια της ταύτισης του νοείν προς το είναι. Αλλά αξιόλογη είναι, ως δεύτερος πλους και η γνώση εξ εναντιώσεως.

Αλοιμόνο για τις ψευδογνωστικές επιχειρήσεις των μεσαζουσών καταστάσεων μεταξύ ταύτισης και αντίθεσης. Τα έργα είναι: 1) Friedrich Schiller, Über naïve und sentimentalische

Dichtung, 1795-1796. 2) Friedrich Schlegel, Über das Studium der Griechischen Poesie, εγράφη το 1795, εξεδόθη το 1797. Υπάρχουν καλές αγγλικές μεταφράσεις].

Έδειξα παραπάνω ότι η αντίθεση μορφής και περιεχομένου είναι ψευδεπίγραφος. Δεν υπάρχει στη φύση των όντων, παρά μόνο στην ψυχή του αποκεκομμένου Υποκειμένου. Η μορφή είναι το περιεχόμενο κατά την ουσία του. Ανύπαρκτο είναι και το περιεχόμενο που η καταραμένη Ευρωπαϊκή Ψυχή (το λέω με οίκτο για τον Διάβολο!) δίνει στον έτερο πόλο της φανταστικής αντίθεσης. Συναισθήμα είναι η Υποκειμενική εκδοχή του έρωτα του όντος για την τελειότητα. Όλα τα συναισθήματα ενός φυσικού ψυχισμού παράγονται από αυτόν τον Έρωτα. Θα το αναπτύξω εν καιρώ το θέμα στην επόμενη περίοδο μελέτης της αρχαίας Ελληνικής Φιλοσοφίας.

Εν συνεχεία: Τιθασσευόμενης της Μορφής τί το Ευρωπαϊκό Υποκείμενο δρα ατομικά και συλλογικά στην Ιστορία;

Προχωρούμε από τον Πολιτισμό στην Ιστορία, από τη Μεταφυσική στην Πράξη, από την Τέχνη στην Πολιτική, κατά τον μεγάλο Νόμο της Ολοκληρίας του όντος.

Το Υποκείμενο κείται αποκεκομμένο από το Όν. Και επειδή τίποτα δεν υπάρχει εκτός του Όντος, φανταστείτε ένα ατελές όν, στα περιθώρια της απαστράπτουσας περιουσίας του Είναι, έρημο της Πεμπτουσίας του Κάλλους, στη Βαρβαρική ζώνη, να θλίβεται, να διασκεδάζει όπως οι Γερμανοί του Tacitus, να καταδαπανά άγωνα την όποια δύναμη μπορεί να συλλέξει ο βαρβαρισμός του μονοειδώς εστιαζόμενος στην αγριότητα που υποκαθιστά την οντολογική δύναμη της μορφής, φανταστείτε το βίαιο αλλά αδύναμο για ό,τι καλό (= όμορφο) και αγαθό (= χρήσιμο) αυτό όν να αποφασίζει με υπέρτατη πράξη βούλησης να αποκόψει τον ισχνό ομφάλιο λώρο που το συνδέει με την υπερτελή και πλήθουσα τελειότητα του όντος και να χωριστεί οριστικά ως καθαρό Υποκείμενο έξω και ενάντια του Όντος. Το όν αυτό διαπράττει αυτοευνουχισμό για να μετατρέψει τον φθόνο του σε ανεξαρτησία.

Ο εκτομίας αυτός πρέπει τώρα να υπάρξει εκτός της Μοίρας του Όντος. Με απεγνωσμένη αποφασιστικότητα ανερειδωτή σε παν ό,τι η φύση του όντος μπορεί να θεμελιώσει, με δεύτερη ακραία πράξη καθαρής Βούλησης που δεν αρύεται δύναμη από την παντέλεια του κάλλους του όντος αλλά από την απόγνωση του αυτοπροσδιορισμού του (θυμηθείτε το φαιδρό αξίωμα του υπαρξισμού ότι η ύπαρξη προηγείται της ουσίας, αξίωμα που εκφράζει ακριβώς την διαδικασία νοηματοδότησης του υποκειμενικού εκτός του όντος και ως εκτός του όντος), ο απόκοπος προβαίνει στον περαιτέρω φρικτό αυτοβασανισμό του για να μιμηθεί τον πολιτισμό του φυσικού ανθρώπου: χρειάζεται και θέλει τάξη. Όπως στο Κάλλος αντιθέτει τη Βούληση, και στη δύναμη της τελειότητας τη δύναμη του Υποκειμένου, και ακόμη κακοδαιμονέστερα αντιπαραθέτει τη Βούληση για Δύναμη στον Έρωτα για Τελειότητα, έτσι αντί για τη φυσική τάξη του όντος, εγκλωβίζεται, ευνουχισμένος και βασανισμένος, στον κλοιό ενός τεχνητού συστήματος που η Βούλησή του δημιούργησε εκ του μηδενός. Ο άγριος ημέρωσε αλλά δεν πολιτίστηκε. Κούρνιαξε αλλά δεν ηρέμησε. Οργανώθηκε αλλά δεν ελευθερώθηκε.

Τα εσώτατα ιερά του Υποκειμένου είναι ο απέραντος κυματισμός του Συναισθήματος και η αγιότητα της Βούλησης. Άπειρα και τα δύο, αφού δεν περατώνονται από μορφή του όντος. Στο κλασσικό, συναισθήμα και βούληση είναι τινός κατά την ουσία τους, π.χ. έρωτας τινος καλού, βούληση τινος αγαθού. Το γεγονός αυτό τα κάνει σχετικά και εξηρημένα από το τέλος τους που επιτυγχανόμενο είναι και η ουσιώδης ικανοποίησή τους. Είναι έτσι διπλά

περατωμένα. Αλλά στο Ευρωπαϊκό σύστημα ανήκουν στο Υποκείμενο ασυνάρτητα προς το ον. Κάθε τυχόν σχέσις τους προς το ον είναι όχι ουσιώδης αλλά κατά συμβεβηκό, και άρα το πολύ αφορμή αυτοκατάφασής τους. Έτσι ακόμη και η πλήρωση των τυχαίων αυτών σχέσεων δεν αποτελεί ικανοποίηση του Υποκειμένου. Δεν μπορεί να υπάρξει ικανοποίηση με το άπειρο και μέσα στο άπειρο, παρά μόνο ως εσχατολογική ουτοπία. Αλλά τότε το συναισθημα πρέπει να αποκοπεί από το δέον, γιατί αλλιώς το Υποκείμενο θα βυθιστεί στο χάος του μη όντος. Και η Βούληση πρέπει να βασανιστεί για να γίνει Δουλοσύνη στο Σύνολο, ειδάλλως το Υποκείμενο θα αυτοσπαραχτεί.

Κι έτσι το Υποκείμενο έφτιαξε το Κράτος του. Κι έτσι δουλεύει γι' αυτό δουλεία ανήμερο. Κι έτσι φθονεί την Ελευθερία της Φυσικότητας μέσα στη Μοίρα του Όντος. Κι έτσι δημιουργήθηκε το Leviathan, το Ευρωπαϊκό Κράτος-Θεός, με τη δική του Θρησκεία, με τη δική του Ηθική, με τη δική του κατανομή ρόλων και πόρων σε όλους τους τομείς της ανθρώπινης ύπαρξης, τα οποία αυτά, θρησκεία, ηθική, κατανομή, επιβάλλει στον αγελαίο λαό του. Το Ευρωπαϊκό Κράτος, είτε ως Φεουδαρχία, είτε ως Απόλυτος ή Συνταγματική Μοναρχία, είτε ως Δημοκρατία, είναι βαθύτατα και αναγκαία Απολυταρχικό. Έγινε από και για βασανισμένα θηρία.

Η Ευρώπη δουλεύει την επαχθέστερη δουλεία: την δουλεία της τεχνητότητας. Και για διέξοδο πιστεύει εσχατολογική λύτρωση στα έσχατα των χρόνων, στο αφύσικο Τέρας του Ποτέ. Μάταιη η δουλεία της. Πίστεψε στο Απειρο: το Μη Ον την καταπίνει.

Κόλαση είναι η Ευρωπαϊκή ψυχή.

Και φαίνεται ο αεί σύνοικος Άδης της όταν ρήγνυται η τεχνητή φλούδα του ψευδομορφικού πολιτισμού της.

Δι' ελέου και φόβου, ως εις ιδιότυπη τραγωδία, καθαιρόμεθα εμείς οι Έλληνες δημιουργοί καθορώντες τα Πάθη της Ευρωπαϊκής ψυχής. Έλεο για την ανείπωτη οδύνη του μαρτυρίου της. Φόβο μη ποτέ λησμονήσουμε και άθελά μας την αδυσώπητη μεγαλειότητα της παντοδύναμης Ευ-μορφίας κατά τον Νόμο του Πέρατος στο βασίλειο του Όντος.

Και οργιζόμαστε διότι ευρέθηκαν ομάδες στον ευλογημένο χώρο μας, αφύσικα ανθρωπάκια δουλικά της Ευρώπης, που σφετερίστηκαν για πολύ την εξουσία προδίδοντας την πατρίδα σε εκείνη την δαιμονική και τυραγνισμένη ματαιότητα.

Κατέστρεψαν δόλια την χώρα.

Δεν θα τους συγχωρήσουμε.

Τώρα που η αηδία μας περισσεύει με τα επαίσχυντα καμώματά τους, κορδακισμούς πιθήκων, και που οι εξωνημένοι, μεθυσμένοι από θεόσταλη Άτη, μανικά διατυμπανίζουν τον ονειδισμό της υποτέλειά τους στον εκπνέοντα Ευρωπαϊκό βαρβαρισμό.

Να τους αποτελειώσουμε. Όπως ο Οδυσσέας τους Μνηστήρες.

Να γίνει η Τομή Ασυνέχειας που θα δρομολογήσει την αναγέννηση της Ελλάδας, θα κάνει την Μεγάλη Νέα Αρχή, Αρχή Ελληνισμού.

Για να σταθούμε μόνοι μας στα πόδια μας, για να κτίσουμε πραγματική δύναμη θεμελιώνοντας μέγεθος στην ταυτότητά μας.

Δεν χρειαζόμαστε άλλο τίποτα εκτός από Ελληνισμό.

[Στην έξοδό της από το προσκήνιο της ιστορίας η Ευρώπη του Ευρωπαϊσμού παιδιάρίζει θλιβερά. Είναι και δυσθάνато το Υποκείμενο, η Βούλησή του σφαδάζει εγκλωβισμένη στον ιστό του Είναι. Τελευταία άσκηση ιδιάζουσας τεχνητότητας ήταν η γελοιότητα της Ευρωζώνης – κάτι αντίθετο σε κάθε ιστορική και οικονομική λογική. Παρακολουθούμε απολαμβάνοντας το θέαμα τα τωρινά ρεζιλίκια του Ευρωπαϊσμού. Ένα ευστοχο και σημαντικό άρθρο για την κωμική αναληψία της «Ευρώπης» στις τρέχουσες εξελίξεις δημοσιεύθηκε (of all papers!) στην Βρετανική Guardian από τον διαπρεπή σχολιαστή και συγγραφέα Sir Simon Jenkins με τίτλο “For Greece – and Europe – the true calamity is to delay exiting the Euro”. Το άρθρο βρίσκεται στην ηλεκτρονική έκδοση www.guardian.co.uk Tuesday 15 May 2012.]

Οι συναντήσεις των Σεμιναρίων γίνονται στην Αίθουσα Διαλέξεων του Μεγάρου Λόγου και Τέχνης, Πλατεία Γεωργίου Α', 2ος όροφος.
Μετά την ομιλία ακολουθεί διεξοδική, ανοικτή συζήτηση.
Η είσοδος είναι ελεύθερη.
